

Власюк К. В., магістрант
Науковий керівник – Чижевська Л. В., д.е.н., проф.
Житомирський державний технологічний університет

ОЦІНКА ВИКРИВЛЕНЬ ІДЕНТИФІКОВАНИХ ПІД ЧАС АУДИТУ ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Складовою аудиторського ризику є ризик виявлення або не виявлення помилок. Відповідно до МСА 450 «Оцінка викривлень ідентифікованих під час аудиту» метою аудитора є оцінка впливу на аудит ідентифікованих викривлень та їх вплив на ризики. Наявність викривлень і їх подальша оцінка позначається на достовірність фінансової звітності суб'єкта господарювання. Суттєві викривлення можуть значно вплинути на вибір виду аудиторського висновку, що в свою чергу діє на економічні рішення користувачів. Особливо важливим є виявлення та оцінка відхилень при аудиті довгострокових зобов'язань.

Довгострокові зобов'язання можуть займати найбільшу частку всіх зобов'язань підприємства. Зазвичай зобов'язання, які одержані на термін більше 12 місяців містять значну суму і рішення, щодо них приймається керівниками вищих рівнів, тому виявлені викривлення можуть суттєво вплинути на дані фінансової звітності. Саме в цій ділянці обліку спостерігається великий ризик не облікованих зобов'язань. Наявність навіть незначних відхилень в довгострокових зобов'язаннях, впливає на їх оцінку та збільшує аудиторський ризик.

В умовах нестабільної економіки може спостерігатися низька частка власного капіталу для фінансування майна підприємства. В такому випадку управлінський персонал приймає рішення щодо залучення довгострокових джерел фінансування. Основними складовими довгострокового зобов'язання є: довгострокові позики, довгострокові векселі видані, довгострокові зобов'язання за облігаціями, з оренди, відстрочені податкові зобов'язання, інші довгострокові зобов'язання, майбутні витрати і платежі.

Найбільшим попитом серед підприємств, які бажають поповнити свій залучений капітал, займають довгострокові позики, які включають довгострокові кредити банків в національній та іноземній валюті. Довгострокові зобов'язання займають 40% всіх зобов'язань на підприємстві, 20% з яких довгострокові кредити. Кредитні установи, для надання довгострокового кредиту на значну суму зацікавлені в фінансову стані підприємства та його кредитній історії. Тому керівники підприємств особливу увагу приділяють внутрішньому контролю та необхідності проведення аудиту. В обліку довгострокових зобов'язань часто спостерігаються суттєві і несуттєві відхилення. Згідно МСА 450 викривлення можуть виникати внаслідок:

- 1) неточності в зборі чи обробці даних, на основі яких готується фінансова звітність;
- 2) пропуску суми або розкриття інформації;
- 3) правильної облікової оцінки через ігнорування або явного неправильного трактування фактів;

4) судження управлінського персоналу щодо облікових оцінок, які аудитор вважає неприйнятними, або вибір і застосування облікової політики, яку аудитор вважає непринятною.

При проведенні аудиту довгострокових зобов'язань аудитор повинен перевірити:

- 1) чи відносяться відображені суми до зобов'язань клієнта;
- 2) відповідність сум, які підлягають до оплати згідно укладених договорів;
- 3) достовірність інформації у частині виникнення та погашення зобов'язання, в тому числі і виплата відсотків;
- 4) повноту відображення всіх зобов'язань на відповідних рахунках бухгалтерського обліку;
- 5) правильність нарахування відсотків, їх оцінка та включення їх у відповідний звітний період;
- 6) строки погашення і правильну класифікацію зобов'язань, як довгострокових;
- 7) відображення нарахованих відсотків, їх виплата та розкриття у фінансовій звітності.

Суттєві викривлення в фінансовій звітності також можуть бути спричинені внаслідок шахрайства, через прагнення підприємств зменшити свої зобов'язання. Довгострокові зобов'язання на значні суми, контролюється управлінським персоналом підприємства, також знаходяться під контролем зовнішніх зацікавлених сторін, які приймають безпосередньо участь в даних зобов'язаннях. Наявність суттєвих викривлень внаслідок шахрайства в довгострокових зобов'язаннях позначається на репутації підприємства, що в подальшому може негативно вплинути на поповнення залученого капіталу, за рахунок якого підприємство фінансує своє майно. При виявленні відхилень в аудиті довгострокових зобов'язань необхідно провести детальну оцінку викривлень, яка включає: повторну перевірку достовірності даних, визначення рівня суттєвості, причини виникнення помилки, вплив помилки на фінансову звітність та на подальшу діяльність підприємства. Відповідно до МСА 450 метою оцінки викривлень є визначення того, де фінансова звітність викривлена у суттєвій сумі. Під час такої оцінки аудитор повинен розглянути схожі не виявленні помилки які, можливо, потрібно буде досліджувати.

Специфічні викривлення, виявлені під час аудиторських процедур, включаючи інші звичайні коригування на кінець року, мають бути обговорені з керівництвом суб'єкта. Аудитор повинен запропонувати зробити відповідні коригування.

Отже, аудитор при проведенні оцінки ідентифікованих викривлень в довгострокових зобов'язаннях повинен застосувати свою професійну думку, стосовно можливих ризиків, які несе за собою дана помилка. Заздалегідь прийняті заходи, щодо усунення відхилень, дає змогу підприємству отримати позитивний аудиторський висновок. Достовірна фінансова звітність надає кредитним установам впевненості, щодо надійності підприємства.